

بررسی جایگاه جهانی زیربخش شیلات ایران

زهرا شعبانی روچی

کارشناس اداره کل مطالعات و بررسی‌های اقتصادی

چکیده

ساختار شیلات در کشورهای مختلف دنیا باهم متفاوت بوده و بر اساس موقعیت جغرافیایی این کشورها، وضعیت آنان در زمینه موقعیت سواحل و یا مجاورت در حاشیه اقیانوس‌ها، دارا بودن منابع آبهای داخلی و همچنین دسترسی به آبهای آزاد تعیین می‌شود. به عبارت دیگر، موقعیت جغرافیایی کشورها تا حد زیادی تعیین کننده وضعیت و سطح مجموعه فعالیت‌های شیلات در جهان است. در این گزارش به بررسی وضعیت و جایگاه زیربخش شیلات ایران در جهان پرداخته شده است. به گزارش سازمان خواربار جهانی، تولیدات شیلات (شامل صید و آبی‌پروری) در سال ۲۰۰۶ میلادی برابر با ۱۴۳/۶۴ میلیون تن بوده است که ۱۹/۹ میلیون تن از صید و ۵۱/۶ میلیون تن آن از آبی‌پروری به دست آمده است. در این سال، بیشترین تولیدات دنیا را کشور چین به خود اختصاص داده که برابر با ۵۱/۵ میلیون بوده است.

تولیدات بخش آبی‌پروری ایران در سال ۲۰۰۶ برابر ۱۲۹/۷ هزارتن بوده و جایگاه ۲۴ دنیا را به خود اختصاص داده است. در بخش صید نیز تولیدات شیلات ایران ۴۴۰ هزارتن بوده که از این حیث رتبه ۳۸ دنیا را به خود اختصاص داده است. در بین کشورهای منطقه از نظر آبی‌پروری، ایران در جایگاه اول و ترکیه در جایگاه دوم قرار گرفته است. از نظر صید نیز ترکیه در جایگاه اول و ایران در جایگاه دوم قرار گرفته است.

مقایسه مقادیر تولید شده در بخش آبی‌پروری ایران با آبی‌پروری چین به عنوان بزرگترین تولید کننده دنیا و ترکیه به عنوان نزدیک‌ترین کشور منطقه از نظر تولیدات آبی‌پروری به ایران، نشان می‌دهد تولیدات آبی‌پروری ایران، ترکیه و چین طی سالهای (۲۰۰۰-۲۰۰۶)، به ترتیب ۱۷/۱، ۶/۳ و ۵/۴ درصد در سال افزایش داشته است. بررسی این ارقام نشان دهنده پیشرفت بهتر زیربخش شیلات ایران در مقایسه با بزرگترین تولید کننده جهان طی سالهای اخیر می‌باشد که این امر می‌تواند نقطه قوتی برای زیربخش شیلات ایران به شمار آید، اما با توجه به توانایی‌های بالقوه این زیربخش، امکان توسعه هر چه بیشتر آن وجود دارد که استفاده از سیاست‌گذاری‌ها و تجربیات کشور چین و سایر کشورهای موفق در این زمینه، می‌تواند برای بخش آبی‌پروری ایران بسیار مفید باشد.

کلمات کلیدی: صید، آبی‌پروری، واردات، صادرات، زیربخش شیلات، ایران، چین، ترکیه، سیاست‌های داخلی، سیاست‌های خارجی.